

Arkeologisk efterundersökning vid Svenljunga naturbruksgymnasium

Arkeologisk efterundersökning
Platsangivelse och liknande Svenljunga 5:481
Svenljunga socken och kommun
Anton Lazarides och Mats Hellgren
Västarvet Kulturmiljö/Lödöse museum
Rapport 2016:6

Arkeologisk efterundersökning vid Svenljunga naturbruksgymnasium

Arkeologisk efterundersökning

Svenljunga 5:481

Svenljunga socken och kommun

Västarvet kulturmiljö/Lödöse museum Rapport 2016:6

Författare Anton Lazarides och Mats Hellgren

Grafisk form Gabriella Kalmar

Layout och teknisk redigering Gabriella Kalmar

Omslagsbild Foto taget av Mats Hellgren. Fotot visar undersökningsområdet.

Tryck Regiontryckeriet, Trollhättan 2016

Västarvet Kulturmiljö/Lödöse museum

Museigatan 1

441 73 Lödöse

tel 010-441 4380

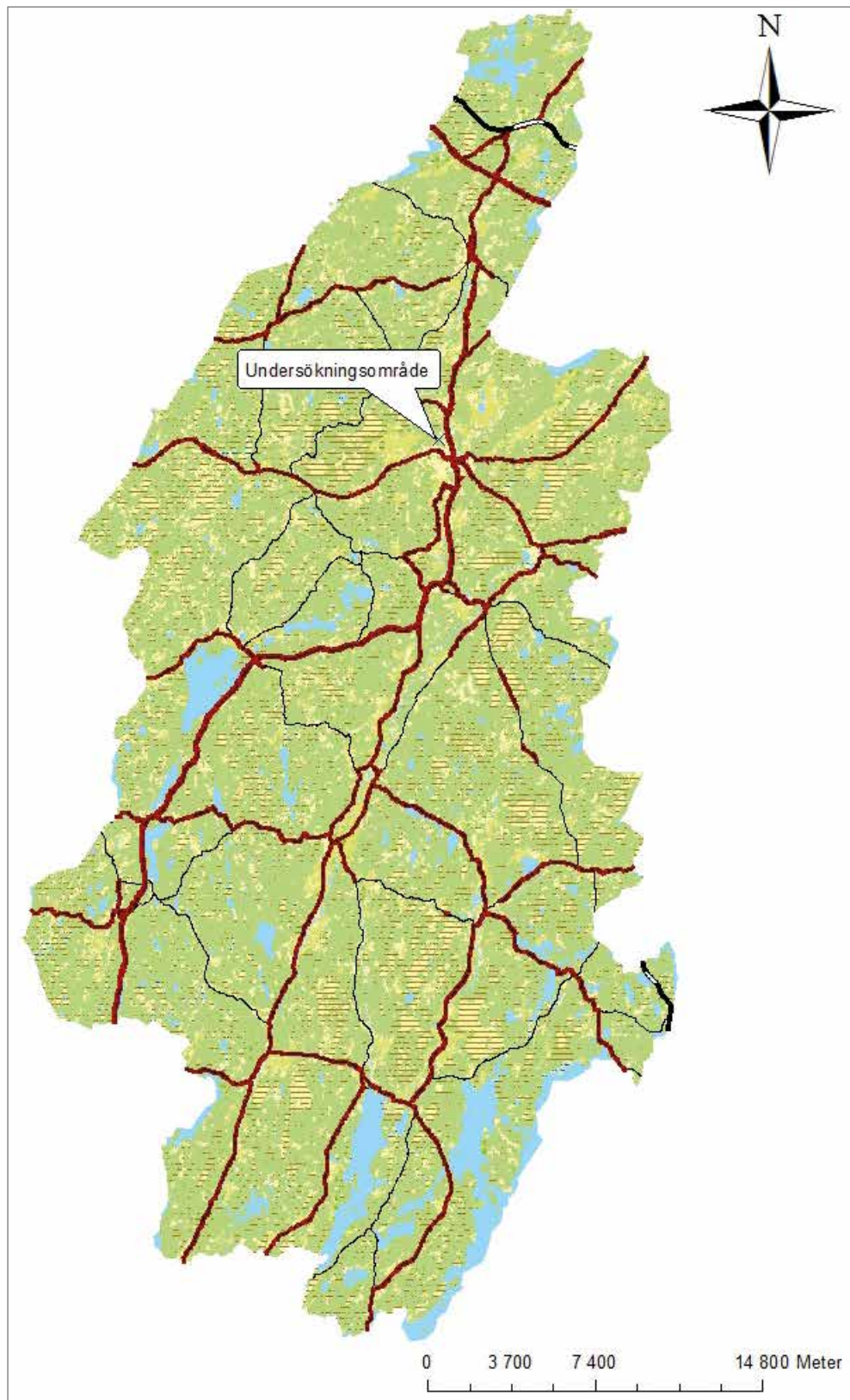
lodosemuseum@vgregion.se, www.vastarvet.se

Innehåll

Inledning.....	6
Syfte och metod.....	6
Landskap och fornlämningar.....	6
Resultat.....	8
Slutsats.....	8
Tekniska och administrativa uppgifter.....	9
Bilagor.....	10

Figur 1. Västra Götalands län med platsen för förundersökningen markerad i Svenljunga kommun.

Figur 2. Karta över Svenljunga kommun med platsen för förundersökning markerad.

Figur 3. Arbetsbild från undersökningen, foto Mats Helligren.

Inledning

I samband med tillbyggnad av Svenljunga naturbruksgymnasium framkom en härd. Efter diskussion med Länsstyrelsen gjorde Västarrvet kulturmiljö/Lödöse museums arkeologer Mats Helligren och Elinor Gustavsson 2015-02-13 en efterundersökning av området.

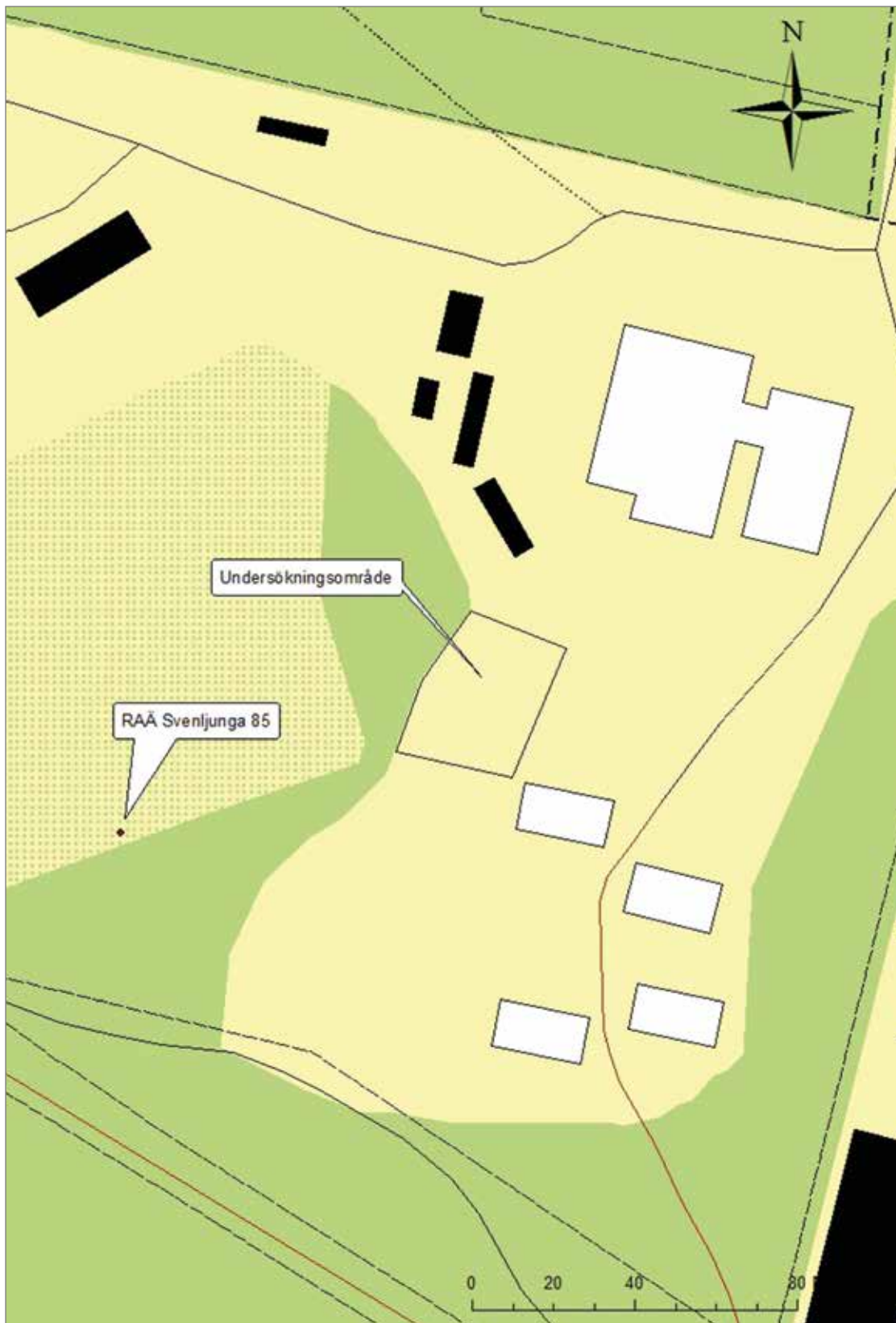
Syfte och metod

Syftet var att undersöka och dokumentera den nyupptäckta härden samt se om fler anläggningar fanns i anslutning till denna.

Området var delvis avbanat av exploatören vid undersökningens start. Aktuella anläggningar dokumenterades genom digital inmätning med hjälp av GPS-utrustning med nätverks RTK-korrektion samt beskrivningar på en Toughpad. Mätningarna har efterbearbetats i ArcGIS. Fotodokumentation gjordes fortlöpande under utredningens alla moment med digitalkamera.

Landskap och fornlämningar

Undersökningsområdet ligger i anslutning till Svenljunga naturbruksgymnasium, i utkanten av samhället Svenljunga med industriområde åt öster och skogsmark åt väster. Närliggande, cirka 100 meter väster om undersökningsområdet på en höjd finns RAÄ Svenljunga 85 som är en stensättning.

Figur 4. Karta över undersökningsområde.

Figur 5. Bild på A1015, foto Mats Hellgren.

Resultat

Det schaktade området var cirka 42 meter NV–SO. I samband med besiktningen hittades förutom den tidigare påträffade härden (A1000) även fem andra anläggningar i form av en härd (A1015), en sotfläck (A1029), två mörkfärgningar (A1037 samt A1045) och slutligen en grop (A1056), se bilagor 1 och 2 för beskrivningar av anläggningarna. Prover från de båda härdarna har vedartsbestämts av Vedlab (se bilaga 4). A1000 innehöll två bitar al och tio bitar björk medan A1015 innehöll sex bitar al och tre bitar björk. Av dessa valdes det senare provet ut för ^{14}C -datering av Tandemlab som resulterade i förromersk järnålder, 2415 ± 30 BP (se bilaga 3).

Slutsats

Västarvet kulturmiljö/Lödöse museum har genomfört en arkeologisk efterundersökning inom fastigheten Svenljunga 5:481 i Svenljunga socken och kommun, Västergötland.

Då ^{14}C -dateringen på A1015 indikerar förromersk järnålder är det möjligt att anläggningen varit samtida med stensättningen RAÄ 85. Området erhåller karaktäristiska drag för en boplats och har av den anledningen klassats som fornlämning och anmälan har skickats till FMIS. Med anledning av resultatet anser Västarvet kulturmiljö/Lödöse att exploatering av området kan fortsätta.

Tekniska och administrativa uppgifter

Lst dnr:	43I-5427-2015
Västarvet dnr:	2016-00893
Västarvet pnr:	12115
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Svenljunga
Socken:	Svenljunga
Fastighet:	Svenljunga 5:481
Ek. karta:	6C 5h
Läge:	N 6375072,652, E 386308,432
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen Västra Götalands län
Ansvarig institution:	Västarvet kulturmiljö/Lödöse museum
Projektledare:	Mats Hellgren
Fältpersonal:	Mats Hellgren, Elinor Gustavsson
Fältarbetstid:	2015-02-13
Arkeologtimmar:	8
Arkiv:	Regionarkivet Vänersborg
Fynd:	Inga fynd omhändertogs

Bilagor

Bilaga 1. *Anläggningslista*

Bilaga 2. *Anläggningsritningar*

Bilaga 3. *Resultat från vedartsanalys av A1000 och A1015*

Bilaga 4. *Resultat från ¹⁴C-datering av A1015*

Bilaga 5. *Karta över undersökningsområde med resultat*

Bilaga 1. Anläggningslista

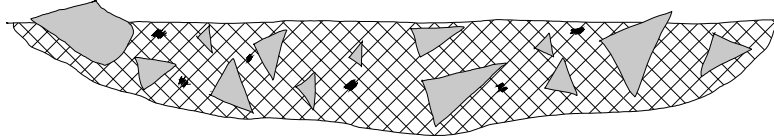
Id	Typ	Beskrivning	Form	Längd	Bredd	Djup	Prov	Kommentar	Signatur	Datum	Väderstreck	Ritning
A1000	Härd	Svart sand med stora inslag av sot och hårt skörbränd/skärvig sten ca 0.02-0.2 M st samt måttliga inslag av kol.	Oval	2	1.5	0.3	Pk 1027		Eg	2015-02-13	S	X
A1015	Härd	1) Gråbrun sand med inslag av sot. 2) Sotigt sandlager med kolbitar och skörbrända stenar, 0.1-0.3 M stora		1.48	1.26	0.32	Kol	Skadad i söder i samband med schaktning	Mh	2015-02-13	No	X
A1029	Sot-fläck	Sot		0.3	0.28	0.02		Ej ritad	Mh	2015-02-13		
A1056	Grop	Gråbrun sand med mindre kolbitar		1.3	1.04	0.16			Mh	2015-02-13	N	X
A1037	Mörkfärgning	Brunsvart sotig sand med måttliga inslag av kol	Oval	0.5	0.4	0.17	Pk		Eg	2015-02-13		
A1045	Mörkfärgning	Brungrå sand	Oval	0.8	0.3	0.1			Eg	2015-02-13		

Anläggningsritningar

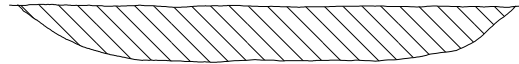
Efterundersökning, Svenljunga naturbruksgymnasium

Svenljunga sn och kn, Västergötland

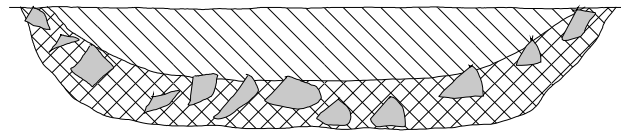
a1000 S (1:20)

a1056 N (1:20)

a1015 NO (1:20)

VEDLAB

Ved anatomilabbet

Vedlab rapport 1554

2015-09-18

Vedartsanalyser på material från Västergötland, Svenljunga skola.

Uppdragsgivare: Mats Hellgren/Lödöse Museum

Arbetet omfattar två kolprov från en undersökt boplatstrest. Proverna innehåller kol från al och björk. Båda är energirika, brinner lugnt och ger mycket glöd. Det utplockade materialet bör ge tillförlitliga dateringar.

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
1000	1027	Härd	9,8g	9,2g 12 bitar	Al 2 bitar Björk 10 bitar	Björk(kvist) 195mg	
1015	1028	Härd	4,1g	3,9g 9 bitar	Al 6 bitar Björk 3 bitar	Al 135mg	

Erik Danielsson/VEDLAB
Kattås
670 20 GLAVA
Tfn: 0570/420 29
E-post: vedlab@telia.com
www.vedlab.se

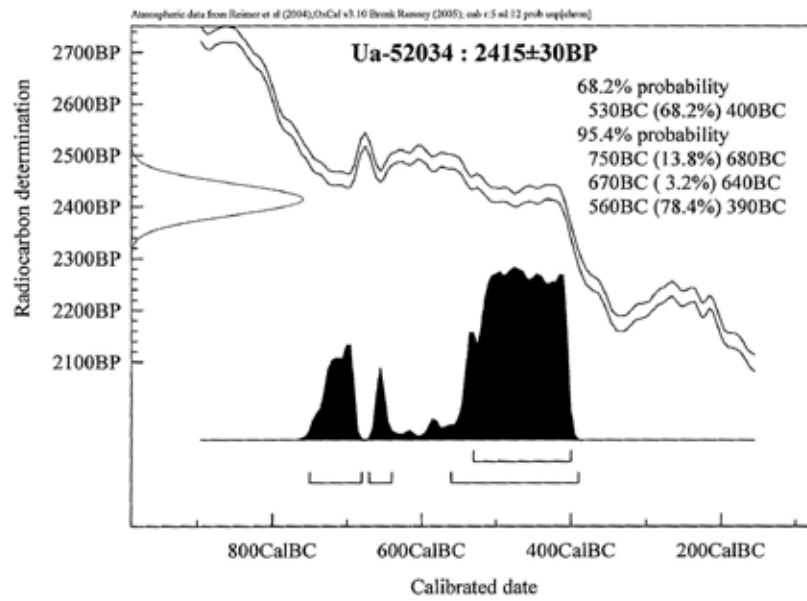
De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Al Gråal Klibbal	<i>Alnus sp.</i> <i>Alnus incana</i> <i>Alnus glutinosa</i>	120 år	Klibbalen är starkt knuten till vattendrag. Gråalen är mer anpassningsbar	Motståndskraftigt mot fukt. Brinner lugnt och ger mycket glöd.	Klibbalen kom söderifrån ca 5000 f.Kr. Gråalen vandrar in norrifrån ett par tusen år senare
Björk Glasbjörk Värthbjörk	<i>Betula sp.</i> <i>Betula pubescens</i> <i>Betula pendula</i>	300 år	Glasbjörken är knuten till fuktig mark gärna i närhet till vattendrag. Värthbjörken är anspråkslös och trivs på torr näringsfattig mark. Båda arterna är ljuskrävande.	Stark och seg ved. Redskap, asklut, träkol. Ger mycket glöd.	Glasbjörk bildar även underarten Fjällbjörk. Förutom veden har nävern haft stor betydelse som råmaterial till slöjd.

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsén, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mörk E. Vedanatomi 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färska vedprover.

Bilaga 4. Resultat från ^{14}C -datering av A1015

Bilaga 5. Karta över undersökningsområde med resultat

